

Prof. PhDr. Jan Kumpera, CSc. slaví životní jubileum *Naděžda Morávková*

Již od roku 1976 působí prof. PhDr. Jan Kumpera, CSc. na katedře historie plzeňské pedagogické fakulty. V letošním roce oslaví krásných pětasedmdesát let svého plodného života.

Jan Kumpera se narodil 2. prosince 1946 v Plzni. Vystudoval v Plzni gymnázium a po maturitě roku 1965 se zapsal na obor historie a angličtina na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Studia úspěšně zakončil roku 1971 obhajobou doktorské práce *Jan Amos Komenský a anglická revoluce*, u profesora Josefa Polišenského. V letech 1970–1976 působil v Ústavu československých a světových dějin ČSAV, nejprve do roku 1973 jako interní vědecký aspirant, poté jako odborný pracovník. Roku 1976 se zúčastnil výběrového řízení vypsaného na místo odborného asistenta na katedře historie Pedagogické fakulty v Plzni, uspěl a od akademického roku 1976–1977 nastoupil v Plzni. Roku 1978 obhájil úspěšně svou kandidátskou práci *Anglická zemědělská revoluce 17. století* a byl mu udělen titul kandidáta věd. V roce 1985 se stal docentem obecných dějin. V letech 1991–1993 byl pověřen funkcí prorektora Západočeské univerzity pro studijní záležitosti. V roce 1993 prošel ještě habilitačním řízením na FF UK v Praze, jako habilitační práci předložil knihu *Jan Amos Komenský. Poutník na rozhraní věků*.¹ V roce 1998 byl jmenován profesorem obecných dějin, profesorské řízení proběhlo na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Roku 1998 byl jmenován vedoucím katedry historie Fakulty pedagogické na Západočeské univerzitě v Plzni. Tuto funkci vykonával do roku 2013. I nadále působí při katedře jako vysokoškolský pedagog s hlavním zaměřením na obecné dějiny starověku a středověku pro učitele.

Profesor Kumpera se odborně zabývá především komeniologií, komparativními obecnými dějinami, dějinami kultury, historiografií a regionální historií. Působil na zahraničních univerzitách (Pécs, Poznaň, Sheffield, Curych, Boston, Káhira aj.) a realizoval řadu zahraničních studijních stáží. Od roku 1990 je členem Unie Comenius, od roku 1997 působil v radě Pangea a v různých redakčních radách celostátních i regionálních sborníků. Vystupuje s příspěvky na komeniologických akcích v České republice i v zahraničí a je autorem řady

¹ KUMPERA, Jan. *Jan Amos Komenský: poutník na rozhraní věků*. Ostrava: Amosium servis, 1992. 372 s.

knížních publikací a článků s komeniologickou tematikou. Byl rovněž autorem expozice *J. A. Komenský lidstvu* v Muzeu J. A. Komenského v Uherském Brodě (1992) a spoluautorem nové stálé výstavy v Komenského památníku v Naardenu roku 2007. V roce 1992 získal pamětní medaile J. A. Komenského od několika institucí za významný přínos v oblasti komeniologie.

Významné jsou také Kumperovy publikace o západočeské historii, osobnostech a kulturních památkách regionu (*Západní Čechy od A do Z*,² *Osobnosti a západní Čechy*, sv. 1,³ redakce a spoluautorství *Dějiny západních Čech*, sv. 1⁴). Svůj osobní zájem promítl i do úspěšných vodáckých příruček (*Řeky a říčky Plzeňského kraje*,⁵ *Řeky a říčky Karlovarského kraje*,⁶ *Rybníky západních Čech*⁷). Z archivního bádání v USA získal a publikoval nové poznatky o pozadí a okolnostech osvobození Plzně americkou armádou v roce 1945. Rovněž překládá historickou literaturu z němčiny a angličtiny. Jeho bibliografie zahrnuje kromě třiceti knih, publikací a monografií, na čtyři stovky publikačních položek (studie, články, recenze, zprávy atd.). Podílel se na tvorbě životopisného filmu aj. A. Komenském *Jako letní sníh. Život J. A. Komenského* (2021). V roce 2021 byla profesoru Kumperovi udělena Medaile J. A. Komenského za celoživotní přínos české komeniologii.

Autorka si dovoluje jménem celé katedry popřát oslavenci mnoho dalších let ve zdraví a spokojenosti, mnoho úspěchů v pedagogické i vědecké práci, mnoho radosti a štěstí v osobní životě a vyjádřit poděkování za dlouhá léta spolupráce: Pane profesore, těšíme se, že budete i nadále předávat svůj entuziasmus a obdivuhodné znalosti dalším ročníkům budoucích pedagogů.

Z komeniologické bibliografie Jana Kumpery:

KUMPERA, Jan. Komenského politické myšlení a ideologie anglického republikanismu, *Folia Historica Bohemica* sv. 8, 1985, s. 347–370.

2 KUMPERA, Jan. *Západní Čechy od A do Z: historie, památky, příroda*. Praha: BETA, 2003. 373 s.

3 KUMPERA, Jan. *Osobnosti a západní Čechy*. 1. díl, (*Do poloviny 19. století*). Plzeň: Ševčík, 2005. 487 s.

4 KUMPERA, Jan (ed.). *Dějiny západních Čech*. 1. díl, *Od pravěku do poloviny 18. století*. Plzeň: Ševčík, 2004. 364 s.

5 KUMPERA, Jan. *Řeky a říčky Plzeňského kraje, aneb, Říční toulky Plzeňskem*. Plzeň: Agentura Ekostar, 2002. 107 s.

6 KUMPERA, Jan. *Řeky a říčky Karlovarského kraje, aneb, Vodní toulky krajem lázní*. Plzeň: Agentura Ekostar, 2004. 127 s.

7 KUMPERA, Jan. *Rybníky Plzeňského kraje, aneb, Putování za rybníční vůní*. Plzeň: Agentura Ekostar, 2006. 128 s.

KUMPERA, Jan – HEJNIC, Josef. *Poslední pokus českého exilu kolem Komenského o zvrát v zemích České koruny. Edice dosud neznámých tajných plánů Václava Sadounského ze Sloupna*. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost – Uher-
ský Brod: Muzeum J. A. Komenského, 1988.

KUMPERA, Jan. Jan Amos Komenský a rozporuplné kořeny anglického osví-
cenství, *Studia Comeniana et historica XIX*, 1989, č. 37, s. 121–139.

KUMPERA, Jan. *J. A. Komenský. Malý profil velké osobnosti*, Uherský Brod:
Muzeum J. A. Komenského, 1988, 2. vyd. 1992.

KUMPERA, Jan. Die Entwicklung von Komenskýs politischen Anschauungen
und Bestrebungen. In: *Jan Amos Comenius und die Politik seiner Zeit*, Wien –
München – Oldenbourg: Verlag für Geschichte und Politik, 1992, s. 37–54.

KUMPERA, Jan. The Political and social Thought of Comenius. In: *Convegno
internazionale J. A. Comenius*. Macerata: Universita Macerata, 1992, s. 27–28.

KUMPERA, Jan. *Jan Amos Komenský. Poutník na rozhraní věků*, Ostrava:
Amosium sevis, 1992.

KUMPERA, Jan. Historie o těžkých protivenstvích církve české v kontextu Ko-
menského doby, života a díla. In: *Rekatolizace v českých zemích: sborník příspěv-
ků z konference v Jičíně konané 10. září 1993*. Jičín: Městský úřad, 1995, s. 57–64.

KUMPERA, Jan. Turci v politicko-náboženských představách Komenského,
Studia Comeniana et historica XXIV, 1994, č. 51, s. 158–165.

KUMPERA, Jan. The last attempt of the Czech exile in Comenius's Circle at the
Reconquest of the Lands of the Bohemian Crown. In: PÁNEK, Jaroslav – PO-
LÍVKA, Miloslav – REJCHRTOVÁ, Noemi (eds.). *Husitství – renesance – re-
formace: Sborník k 60. narozeninám profesora Františka Šmahela*, sv. 2. Praha:
Historický ústav, 1994, s. 755–766.

KUMPERA, Jan. Komenského neuskutečněné pozvání do Francie, *Studia Co-
meniana et historica XXVI*, č. 55–56, 1996, s. 421–425.

KUMPERA, Jan. Comenius and England. A summary of his English contacts
and some reflections on their significance. *Studia Comeniana et historica
XXVII*, 1997, č. 57–58, s. 25–36.

KUMPERA, Jan. Komenskýs Einladung nach Frankreich und sein Verzicht. In: *Come-
nius – Jahrbuch 6/1998*, Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren, s. 97–100.

KUMPERA, Jan. Imagines Comenii. Portréty Komenského v proměnách věků. In: BÖHMOVÁ, Eva (ed.). *Unie Comenius: bulletin č. 12: mimořádné číslo k životnímu jubileu prof. PhDr. Dagmar Čapkové, DrSc.*

Praha: Unie Comenius, 2000, s. 51–57.

KUMPERA, Jan. Za Josefem Polišenským. Vyvolenec múzy Kléio. (Osobnostní profil a přínos, životní a tvůrčí osudy – Bibliografie). In: *Bulletin Unie Comenius*, č. 13, Praha: Unie Comenius, 2001, s. 37–47.

KUMPERA, Jan. “Let violence be absent...” The Czech XVIIth century reformer Jan Amos Comenius and his strivings for the improvement of human affairs. In: *Proceedings of the University of West Bohemia*. Plzeň:

ZČU, 2002, s. 231–240.

KUMPERA, Jan. Jan Amos Komenský – největší Moravan a Evropan 17. století. Snaha o návrat a mír ve svobodě. In: KNOZ, Tomáš – BRODESSER, Slavomír (eds.). *Morava v době baroka: sborník příspěvků ze stejnojmenného cyklu přednášek*. Brno: Moravské zemské muzeum, 2004, s. 6–15.

KOMENSKÝ, Jan Amos. *JAK (se) učit. Vybrané myšlenky o vzdělání a výchově*. Edici připravil KUMPERA, Jan. Praha: Mladá fronta, 2004, 124 s.

KUMPERA, Jan. Comenius Friedenspläne – Utopie oder Zukunftsvision? In: SCHADEL, Erwin (ed.). *Johann Amos Comenius – Vordenker eines kreativen Friedens: Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. – 16. April 2004): unter der Schirmherrschaft des Bayerischen Staatsministeriums für Arbeit und Sozialordnung, Familie und Frauen, Haus des Deutschen Ostens*. Frankfurt am Main: Lang, 2005, s. 347–353.

KUMPERA, Jan. Freiheit, Frieden und Krieg. Friedenspläne – Utopie oder Zukunftsvision bei Johann Amos Comenius, dem letzten Bischof der Brüderunität. In: *Herrnhuter Zeitschrift der Herrnhuter Brüdergemeinde in der Schweiz*, Nr. 7, Zürich 2007, s. 9–14.

KUMPERA, Jan. Čech Comenius. Utopistický snílek či průkopník globálního sjednocování? In: SEMOTANOVÁ, Eva (ed.). *Cestou dějin: k počtům prof. PhDr. Svatavy Rakové, CSc.: kolektivní monografi e*. Praha: Historický ústav, 2007. 2 sv. (419, 507 s.). *Práce Historického ústavu AV ČR = Opera Instituti Historici Pragae. Řada C, Miscellanea*; sv. 16/1, 16/2, s. 227–237.

KUMPERA, Jan. Josef Polišenský. Ohlédnutí za velkým dílem s důrazem na komeniologii. In: ASOMURA, Tomoko a kol. *Ad honorem Josef Polišenský (1915–2001)*. Olomouc: Univerzita Palackého, Filozofická fakulta, 2007, s. 203–209.

KUMPERA, Jan. „Nejkrásnější část vzdělání“. *Historie podle Komenského*, In: MIKULEC, Jiří – POLÍVKA, Miloslav (eds.). *Per saecula ad tempora nostra: sborník prací k šedesátým narozeninám prof. Jaroslava Pánka*. Sv. 2. Praha: Historický ústav, 2007, s. 507–974. *Práce Historického ústavu, Miscellanea*, sv. 18/2, s. 459–461.

KUMPERA, Jan – ZEMEK, Petr. *Jednota bratrská. Zbožnost, mravnost, tolerance. Odkaz české reformace evropské duchovní kultuře*. 550. výročí vzniku 1457–2007. Uherský Brod: Muzeum Jana Amose Komenského, 2007;

KUMPERA, Jan. „Worthy man“ Comenius. „Král anglického parlamentu“ John Pym a Komenského pozvání do Anglie, In: KŮRKA, Pavel B. – PÁNEK, Jaroslav – POLÍVKA, Miloslav (eds.). *Angelus Pacis: sborník prací k poctě Noemi Rejchrtové = collected essays in honour of Professor Noemi Rejchrtová written by her friends and disciples = Festschrift für Frau Professor Dr. Noemi Rejchrtová gewidmet vom Kreis ihrer Freunde und Schüller*. Praha: Historický ústav, 2008. 457 s. Edice *Práce Historického ústavu AV ČR = Opera Instituti Historici Pragae*.

Řada C, *Miscellanea*; sv. 20, s. 355–366.

KUMPERA, Jan. (ed.). KOMENSKÝ, J. A. *Cesta světla. Komentovaný výbor z díla Komenského: Cesta světla, Anděl míru, Štěstí národa, Věječka moudrosti*. Blansko: ALMI, 2009.

KUMPERA, Jan. Petr Figulus – rodák z Jablonného nad Orlicí, *Studia Comeniana et historica* 81–82, 2009, s. 351–353.

KUMPERA, Jan. Bible a Komenský. In: MITÁČEK, Jiří a kol. *Za Kralickou do Kralic, aneb, 400. výročí Bible kralické*. Brno: Moravské zemské muzeum, 2013, s. 21–26.

KUMPERA, Jan. „Jaké dobro nám doporučuješ? – Svobodu.“ Komenského politické ideály – utopie tehdy i nyní? *Studia Comeniana et historica* 43, č. 89–90, 2013, s. 4–19.

KUMPERA, Jan (ed.). KOMENSKÝ, Jan Amos. *O vzdělání, výchově a lidském soužití: z moudrosti „Učitele národů“*. Blansko: ALMI, 2014. 127 s.

KUMPERA, Jan. Odkaz „Učitele národů“. Ohlédnutí za třemi svazky edice Dílo Jana Amose Komenského. Opera omnia 15/IV (2011), 9/II (2013), 19/I (2014), *Český časopis historický*, 2016, roč. 3, s. 218–222.

KUMPERA, J. *Komenského Vlastní životopis: autobiografie Komenského pro období 1628-1658: zachycená ve spisu Pokračování v bratrském napomínání S. Maresia o mírnění horlivosti láskou...* Petrovice: ProfiSales, 2017, 130 s.